

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata vt
Sacramento, & vt sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-vnctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An omnes prædicti ordines, tam maiores, quam minores sint
Sacramentum. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

Concilium, velut per gradus quosdam ad sacerdotium, utpote ad perfectissimum Ordinem tenditur. Quod autem quilibet ex supradictis sit Ordo, inde probatur: quia constituit ordinatum in gradu eminentiori inter Ecclesie Ministros, cum potestate inferendi officio, & ministerio altaris, ut videri potest, si singulorum officia designemus. Et quidem officium sacerdotialis ordinis est, sacrificium Deo offerre, & homines Deo reconciliare: Diaconi, sacerdoti in sacrificio ministrare, calicem, si esset in vsum, populo concedere, baptizare, & predicare ex Sacerdotis commissione: Subdiaconi munus est Diacono ministrare in his, quae ad sacrificium peragendum fuerint necessaria, preparat aquam ad altaris ministerium, porrigit calicem, & patenam in vsum sacrificij, pallas, & corporalia abluit. Acolithorum est, ceterofarium ferre, luminaria Ecclesiae accendere, vinum, & aquam ad Eucharistiam ministrare, id est, Diacono, & Subdiacono inferuunt. Exorcistarum est, Demones ab obsessis abicere, ut dignè Sacrificio assistant, & aquam in ministerium Baptismi preparare locumque communicaturis concedere. Lectorum est legere, & canere, quae à sacerdote praedicantur, & quae ipsi olim extra Missae sacrificium populo annuntiabant, ut sic praesentium animi ad reuerentiam sacrificij excitentur. Obitiariorum est, pulsare cymbalum tempore sacrificij, in illius honorem, aperire Ecclesiam, & Sacrarium dignis, & librum qui praedicat. Constat ergo omnium Ordinum munia ad altaris sacrificium rite peragendum dirigi, sacerdotum, Diaconum, & Subdiaconum, proximè, & liquorum remotionis.

3. Hinc constat, quare sacerdotium, diaconatus, & subdiaconatus dicantur Ordines maiores: & facti: Acolythus, Lector, Exorcista, & Obitarius, nec facti, nec maiores appellentur. Dicuntur maiores: quia sacrificio altaris, ad quod omnes dirigitur, proximè concurrunt: cum tamen alij tantum remotione. Sacerdos, quia fortè ipsi soli sunt sacramentum, non autem quatuor minores: sed praecipue, quia votum castitatis habent annexum, quo homines in Dei cultum sacantur.

4. Praeter praedictos septem Ordines verius existimo, nullum alium esse perfectum, & completum. Colligitur ex Trident. sess. 23, c. 1. de finiente Ecclesiae Ordines, & septem tantum enumerare. Si igitur plures essent, diminutè Conc. processisset: quod dici non potest, praecipue cum intenderit aduersus Haereticos, qui aliquos Ordines admittent, & alios negant, doctrinam firmam stabilire. Secundo, Ordines, quos praeter hos septem aliqui Doctores adstruunt, vel non sunt proprie Ordines, vel sub praedictis septem continentur.

Et in primis cantoria Ordo esse non potest: quia non est potestas ad aliquod officium, seu ministerium altaris directè pertinens; neque est permanens, sed ad tempus, secundum Episcopi, imò Presbyteri arbitrium, cuius erat haec designatio, ut colligitur ex Concilio Carthagin. IV. c. 10. cum tamen reliqui Ordines solius auctoritate Episcopi confirmantur.

Deinde prima tonsura, qua homo ab statu laicali segregatur, & in statum Clericorum ingreditur. Ordinem proprie non esse firmant communiter Doctores Theologi apud Vasquez disp. 216, c. 1. n. 9. & disp. 237. Bonac. de sacram. disp. 8, q. 1. n. p. 1. n. 6. Coninch. disp. 20, dub. 1. n. 3. Laym. tr. 9, c. 1. n. 2. & plures alij relati à Nicol. Garcia 7. p. de benef. c. 1. n. 2. & colligitur ex Conc. Trident. variis in locis distinguente tonsuram ab Ordinibus. Nam sessione 23, c. 2. inquit: *Chm diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quo dignis, & maiori cum reuerentia exorceri possent, ut in Ecclesia erantissima dispositione plures, & diuersi essent Ministrorum ordines, qui sacerdotio ex officio deseruirent ita distributi, ut qui iam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascendere.* Et cap. 6. inquit: *Nullus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus. Et cap. 10. ait: Tonsuram, vel minores Ordines conferre. Sentit ergo Concil. aperte, tonsuram non esse Ordinem. Ratio autem, quare tonsura Ordo non sit duplex est. Prima, quia non est instituta ad aliquod speciale munus, & ad officium altaris, sed solum ad disponendum tonsuratum, ut in aliquod altaris obsequium consecrari possit. Ordines autem, siue maiores, siue minores, ad altaris seruitium per se dirigitur, ut constat ex dicto loco Trident. sess. 23, cap. 2. Ergo, &c. Deinde Ordo, ut ex eodem loco Concilij, & can. 3. colligitur, est gradus aliquis eminentiae, & excellentiae in ordine ad altaris ministerium, quo insignitur reliquos illo carentes excedit. At tonsuratus non habet intra Ecclesialiteos gradum aliquem, cum omnibus ecclesiasticis personis communis sit: est enim tantum personae ecclesiasticae constitutio, & à saeculari diuisio. Ergo. Tandem in Pontifici, dum agitur de creando Clerico, non dicitur de Clerico ordinando, sed faciendo: quo facto statim subiungit de ordinatione Obitarij, utpote ex minoribus Ordinibus prima.*

5. Neque praedictis obstant fundamenta, quibus Canonice asserunt, primam tonsuram Ordinem esse. Ducuntur primo ex cap. *Chm in contingat, de atate & qual.* ubi inquit Pontifex, per primam tonsuram iuxta ordinem Ecclesiae datam, à

talibus clericalem Ordinem conferri. Secundo, sub nomine Ordinis, & Ordinationis, prima tonsura comprehenditur, ut colligitur ex Trident. sess. 7, cap. 10. & seqq. de reformat. & sess. 21, cap. 3, 7. & 9. de reformat. & sess. 23, cap. 8. Tertio, ideo laici incapaces sunt beneficiorum, iurisdictionisque ecclesiasticae: quia non habent Ordinem, cap. *Ex litteris de transacionibus, cap. 2. de institutionibus.* ubi Abbas, & alij: quorum tamen insigniti prima tonsura capaces existunt. Quarto, percutientes Clericum tonsuratum incidunt in excommunicationem, *Si quis suadente Diabolo.* Ergo signum est, tonsuram Ordinem esse.

Non, inquam, obstant supradicta: solum enim probant, tonsuram largè Ordinem esse, quatenus Ordo sumitur pro Congregatione, & statu ab aliis distincto. Etenim tonsura segregatur tonsuratus à laico statu, & in statum clericalem constituitur: quod est sufficiens, ut clericalis Ordo dici possit, & beneficia ecclesiastica conferantur, aliisque priuilegijs gaudeat. Non tamen est proprie ordo, sumpto ordine pro potestate ad ministerium aliquod altaris relata, quaeque ordinatum non solum comparatione omnium fidelium, sed comparatione Ministrorum Ecclesiae in gradu superiori constituit.

6. Denique episcopatus, etsi ordo sit, ut colligitur manifestè ex Trident. sess. 23, cap. 4. asserente, ad ecclesiasticam Hierarchyam, & ordinem Episcopus specialiter pertinere, etsi quae sacerdotibus superiores, nihilominus non constituit diuersum ordinem à sacerdotio, sed illum perficit, & complet, sicuti potestas, quam Christus Dominus Ioan. cap. 20. Apostolis concessit absoluenti à peccatis, quaeque Sacerdotibus in ordinatione communicatur illis verbis: *Accipite Spiritum sanctum. Quorum remiseritis peccata, &c.* non constituit distinctum ordinem ab eo, quem constituit potestas Corpus, & Sanguinem Christi consecrandi: quia hanc essentialiter in subiecto praerequirat. Sic potestas concessa Episcopis in eorum consecratione, quia essentialiter sacerdotalem potestatem subiecto concessam supponit, non constituit ordinem distinctum ab ordine praedictae sacerdotialis potestatis, sed illum complet, & perficit, ut bene explicant Bellarminus lib. de sacram. Ordijn. c. 5. Valq. disp. 240, c. 5. Coninch. disp. 20, dub. 2. in fine. Laym. lib. 5. sum. tract. 9, cap. 3. au. 6. Neque his obstat Analect. epist. 3, c. 1. dicens: *Sacerdotium Ordo bipartitus est: & sicut Dominus illum constituit, à nullo debet perturbari.* Et in fine: *Amplius quam istis duo Ordinibus Sacerdotum.* Non, inquam, obstat quia intelligi debet de Ordine incompleto, & non adaequate perfecto, secundum quam rationem sacerdotium ab episcopatu distinguitur, duobusque Ordinibus sacerdotij enumerari possunt, alter incompletus, & perfectibilis, qualis est simplicium sacerdotum, alter completus, & perfectus, scilicet, Episcoporum.

PUNCTUM III.

An omnes praedicti Ordines, tam maiores, quam minores, sint Sacramentum.

1. Sacerdotium esse sacramentum indubitatum est.
2. De ordinatione Episcopi, qui negent esse sacramentum, & qualiter probent.
3. Esse sacramentum defenditur.
4. Fit satis oppositis fundamentis.
5. De Ordine diaconatus, & subdiaconatus plures negant esse Sacramentum.
6. Sed contrarium, tanquam certum, tenendum est.
7. Diluuntur rationes oppositae.
8. De inferioribus Ordinibus negant plures, & quod sit eorum fundamentum.
9. Probabilius est esse sacramentum.
10. Satis fiti fundamento opposito.

DE Ordine, seu ordinatione sacerdotali nullus Catholicus dubitat sacramentum esse, ut ex Trident. colligitur definiente sess. 23, c. 3. & can. 3. sacrum ordinem, siue ordinationem esse verum sacramentum à Christo institutum, quod verum esse debet, saltem de ordine, seu ordinatione praecipua. Cum autem sacerdotialis ordo inter omnes ordines sit praecipuus, utpote ad munus omnium excellentissimum sit relatus, nempe, ad consecrationem Corporis, & Sanguinis Domini, saltem de praedicto ordine definitio Concilij intelligi debet. Praeterea can. 4. inquit Concilium, per ordinationem Spiritum sanctum communicari illis verbis: *Accipite Spiritum sanctum, imprimique characterem, ita ut qui semel sacerdos fuit, laicus esse non possit.* Sed haec stare non possent, nisi sacerdotialis ordo sacramentum esset. Ergo.

Norandum tamen est, in sacerdotali ordine duplicem potestatem includi; alteram, qua nulla maior esse potest, consecrandi Corpus, & Sanguinem Domini, alteram absoluenti à peccatis. Haec necessario primam supponit: sed prima non praerequirat necessario hanc secundam, sed abque illa potest consistere. Vtraque tamen potestatis collatio sacramentum est.

est: quia est signum sensibile, quo Spiritus sanctus communicatur. Non tamen inde fit, duplex sacramentum esse: quia utrumque signum, & utraque potestas ad complendum ordinem sacerdotij pertinet. Neque in collatione illius duplicis potestatis duplex character imprimitur, sed character impressus in collatione potestatis consociendi Eucharistiam ex Dei ordinatione destinatur ad potestatem absolventi ad peccatis abique vlla sui intrinsicæ mutatione, vel, ut aliis placet, nouo modo reali, & perfectione illi superaddita.

Quapropter controuersia est, tum de ordinatione Episcopi, tum de aliis ordinibus, tam minoribus, quàm maioribus, an omnes sint sacramenta?

2. De ordinatione Episcopi negant esse sacramentum Richard. in 4. dist. 24. art. 5. quest. 2. Bonauent. d. dist. 24. part. 2. art. 2. quest. 3. Scotus quest. 1. §. de tertio art. Dominic. Soras qu. 1. artic. 2. §. 3. & lib. 10. de iustit. quest. 1. artic. 2. Turcecem. can. 1. dist. 20. & cap. Cleros. 2. eiusdem dist. §. Ad quintum. n. 16. Fauct Couarr. li. 1. var. c. 10. n. 15. aliique plures relati à Valq. dist. 240. c. 2. Mouentur: quia, si esset sacramentum esset sacramentum ordinis à sacerdotio distinctum, cum diuerso tempore, & diuersa consecratione conferatur: ergo essent plures ordines sacramentum, quàm septem assignati. Secundo, per ordinem, seu ordinationem, quam Concilium sess. 25. can. 3. definit esse sacramentum à Christo institutum, can. 4. declarat dari Spiritum sanctum, & imprimi characterem, quo semel, constitutus sacerdos laicus esse non possit: at in consecratione Episcopi non videtur Spiritum sanctum communicari, neque characterem imprimi, aliàs seculo sacerdotio Episcopo posset consecrari, & sacerdotio esset superior, quod est omnino falsum: ergo non est sacramentum. Tertio, per consecrationem Episcopi datur Episcopis potestas confirmandi, & ordinandi, non autem consecrandi Corpus, & Sanguinem Christi: hæc enim concessa supponitur. At ordinationis sacramentum per ordinem ad Eucharistia consecrationem constituitur, ut colligitur ex Trident. sess. 23. cap. 2. ibi: *Cum autem diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quod dignitas, & maiori cum reuerentia exerceri posset, ut in Ecclesia ordinatiissima dispositione plures, & diuersi essent Ministerum Ordines, &c.* Ergo, cum consecratio Episcopi, neque ad confirmandam Eucharistiam, neque ad ministrandum ei, qui Eucharistiam, consecraturus est, dirigatur, neque ordo, nec sacramentum erit. Quarto, consecratio Episcopi non fit in quatuor Temporibus ordinationis: ergo indicatur non esse ordinem, nec sacramentum: siquidem aliorum ordinum ritum non imitatur. Tandem non apparet quæ sit materia, & forma huius sacramenti à Christo Domino determinata.

3. Ceterum omnino dicendum est, episcopatum, quatenus talem, non solum esse ordinem sed etiam esse sacramentum, incompletè tantum à sacerdotio distinctum. Sic pluribus firmant Petr. de Soto l. 4. de sacram. ordinis. Michael de Medina lib. 1. de sacer. homin. continent. cap. 15. §. 16. Bellarm. lib. de ordine, cap. 5. Valent. disp. 9. quest. 1. punct. 4. §. Altera sententia. Conch. disp. 20. dub. 6. conc. 1. num. 43. Layman. lib. 5. summ. tract. 9. cap. 4. concl. 2. Ratio est: quia Trident. sess. 23. cap. 3. designans, sacram ordinationem, sacramentum esse. Id probat ex 1. ad Timoth. 4. §. 2. ad Timoth. 1. Neque aliud ex Scriptura probare possumus. At in his locis expressè Paulus de ordinatione Timothei in Episcopum locutus est: ergo hæc ordinatione, sacramentum est à Christo institutum. Secundo, Tridentinum colligit, sacram ordinationem sacramentum esse, quia in ipsa Spiritus sanctus confertur illis verbis ab Episcopo dictis: *Accipite Spiritum sanctum*. quæ verba in consecratione Episcopi profertur: ergo Episcopi consecratio sacramentum est. Tertio, Episcopus in sua consecratione accipit potestatem confirmandi, ordinandi que sacerdotes, quæ sunt potestates supernaturales, & diuinæ à Christo communicatæ, quæ potestates ut ritè Episcopus minister, indiget gratia: ergo in eorum collatione gratia debet à Christo conferri.

4. Neque rationes contrariæ videntur. Ad primam constat ex superioribus dictis: quia enim ratione diximus, episcopatum non esse absolutè ordinem à sacerdotio distinctum, quia sacerdotium essentialiter præsupponit, eadem dicimus, non esse sacramentum distinctum. Non enim distinguitur à sacerdotio completè, & perfectè, benè tamen incompletè, & partialiter ex nouo signo gratiæ sanctificantis superaddito. Ad secundam negamus, in consecratione Episcopi Spiritum sanctum nõ communicari, & characterem sacerdotij non perfici, debet tamen Episcopus sacerdos esse, aliàs consecrari non posset, & consecratio facta nulla esset. Superioritas autem, & excellentia, quæ habet Episcopus supra alios simplices sacerdotum, consistit in eo, quia vltra sacerdotium addit potestatem confirmandi fideles, & ordinandi sacerdotes, quæ nullatenus simplicibus sacerdotibus competit, ob idque dignior est, cui latior iurisdictio concedatur. Ad tertium responderet Valq. disp. 240. cap. 5. n. 51. Sacramentum Ordinis non debere constitui ex relatione ad Eucharistia consecrationem, sed sufficienter constitui posse ex respectu ad consecrandos Eucharistia Ministros. Sed rectius ægid. de Coninch. disp. 20. dub. 2. in fine, affirmat potestatem

consecrandi sacerdotes directius, & immediatius Eucharistia peragendæ deferre, quàm potestas Exorcistæ, aut Lectoris, imò quàm Subdiaconi, aut Diaconi, cum sine illa potestatis Eucharistia non consecraretur: quia non essent Ministri: benè tamen confici posset, tametsi Subdiaconi, aut Diaconi non adessent. Ad quartum respondeo, consecrationem Episcopi non fieri in quatuor Temporibus, sed in Dominica; non, quia ordo, aut sacramentum non fit; sed, quia est ordo, & sacramentum sacerdotalem ordinem perficiens, constituitque Episcopum omnibus aliis superiorem. Ad quintum, satis colligitur ex illo 1. ad Timoth. 4. & 2. ad Timoth. 1. qualis sit forma, & materia huius sacramenti: est enim materia, impositio manuum facta à pluribus Episcopis: hoc enim denotat Paulus, tum vrens plurali numero manuum, tum affirmans impositione manuum presbyterij, id est, Presbyterorum, gratiam esse communicatam: forma vero sunt illa verba: *Accipe Spiritum sanctum*, quæ manuum impositione determinata significant, effectum gratiam conferri, quia in consorcium Episcoporum ordinantium constituitur.

5. Secundo, dubitari potest de diaconatu, & subdiaconatu ordinibus, an sint sacramenta. Negant Durand. in 4. dist. 24. quest. 2. art. 1. à num. 6. Caiet. tom. 1. opuscul. tract. 11. art. vltimo. & specialiter de subdiaconatu docuit Mag. in 4. dist. 24. c. 1. prim. ordo, in fine, Gratianus in suo decreto, dist. 21. in fine primi §. Martinus de Ayala lib. de traditionib. Apostol. 2. p. c. de Ordine, §. Synodus D. Syluestri inclinatur Alphon. de Castro l. aduersus hereses, verb. ordo sacramentum. Probarique potest hæc sententia primò ex Anacleto epist. 3. c. 1. in fine, allente, *Amplius quàm isti duo* (scilicet episcopatus, & sacerdotium) *ordines sacerdotum, nec nobis à Deo collati sunt, neque Apostoli docuerunt.* Si igitur diaconatus, & subdiaconatus essent sacramenta, & alij ordines essent nobis à Deo collati, & Apostoli docuissent. Similiter ex Damaso epist. 4. col. 4. sub. finem dicente: *Quia, ut præfixum est, Ordines sunt duo tantum primi in Ecclesia, id est, Apostolorum, & septuaginta Discipulorum.* At hi omnes erant sacerdotes: ergo extra sacerdotium nullus est Ordo à Christo institutus. Secundo, Tridentinum sess. 23. c. 7. probat ordinationem esse sacramentum ex illo tantum loco 1. ad Timoth. 4. §. 2. ad Timoth. 1. sed in prædicto loco solum de ordinatione sacerdotis, imò Episcopi agit Paulus: ergo extra sacerdotium non agnoscit Concil. aliud sacramentum. Tertio, sacramentum ordinis institutum est ad offerendum sacrificij, hominè que cum Deo reconciliandos. Sed hanc potestatem solum habet sacerdotium: reliqui ordines ad eam potestatem suscipiendam disponunt: ergo extra sacerdotium nullus alius ordo sacramentum est. Quarto, munia diaconatus, & subdiaconatus æquè præstari possunt à non ordinatis, sicut ab ordinatis. Si autem esset sacramenta ordinis, character in illis imprimeretur, & concederetur potestas ad aliquod supernaturale munus, quod seclusa tali potestate præstari nulla ratione posset. Quintò, si vltra sacerdotium alij ordines in sacramenta admittuntur, non videtur, qua ratione sacramentum ordinis vnus esse possit. Sextò specialiter, quia ex nullo loco scripturæ colligi potest subdiaconatum, nec diaconatum esse sacramentum: nam de subdiaconis nulla est in scriptura mentio. De Diaconis vero solum fit mentio Act. 6. vbi electi fuerunt septem Diaconi, ut pauperum curam gererent, & illorum mensis ministrarent: quod officium, est pius, non est sacrum, neque speciale ordinem requirit. Septimò, nulla est certa forma, & materia horum ordinum, ut puncto sequenti videbimus, si à Christo essent in sacramenta instituti, certam formam, & materiam haberent. Ergo, &c. Octauò, sæpe subdiaconatus ab aliis, quàm ab Episcopis fuit collatus, ut loquentes de ministro ordinis dicemus. At sacramentum ordinis non videtur ab alio, quàm ab Episcopo ministrari posse, quippe ad hæc ministracionem in sua consecratione potestatem accipit.

6. Nihilominus pro certo tenendum est, diaconatum ad minus esse sacramentum. Est enim omnium Doctorum sententia, excepto Durand. & Caietano, ita ut Valq. disp. 238. c. 1. existimet, abique errore negari non possit ob definitionem Concil. sess. 23. can. 6. afferentis in Ecclesia esse Hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & Ministris. Nam ibi agnoscit Concilium ex Christi institutione aliquos Ministros vltra Episcopos, & Presbyteros ad Hierarchiam, seu ordinem ecclesiasticum pertinere, qui ad minus Diaconi esse debent, utpote excellentiores, & sacratissimi ministracioni proximiores. Secundo, Diaconus ordinatur per manus impositionem, & prolatis ab Episcopo illis verbis: *Accipe Spiritum sanctum*, ut constat ex Rituali Romano. At, si illis verbis Spiritus sanctus non conferretur ordinatio, frustra Episcopus ea profertur contra decisionem Tridentin. sess. 23. can. 4. Et licet in hac ordinatione Diaconi impositio manus non sit Ordinationis materia, & illa verba: *Accipe Spiritum sanctum*, non sint forma: at ex eo, quod ab Ecclesia usurpentur in hac ordinatione, satis significatur, effectum gratiæ, qui per manus impositionem conferri solebat, in presenti illa, vel alia ceremoniam communicari. Tertio, Anastasius 11. in epist. ad Anastas. Imperatorem, c. 7. æquè in ordinatione Diaconi, ac Presbyteri

Presbyteri affirmat, gratia conferri, sicut conferuntur in Baptismo: Nulli, inquit, de his, vel quos baptizavit Acacius, vel quos sacerdotes sine Levitis, secundum canones ordinavit, colla eos ex nomine Acacii portio laisonis attingit, quo forsitan per iniquum tradita Sacramenti gratia minus firma videatur. Quartò, Diaconi designantur ad officium valde eminentes, & supernaturale, scilicet, presbyteri, & Episcopo sacrificanti assistant, eique in necessariis ministrent, & in casu necessitatis ex eius commissione baptizent, concionentur, & Eucharistiam populo dispensent: quinimò tempore antiquo, quo vltus erat calicem laicis porrigendi, Diaconi ministrabant. Sed ad hæc omnia præstantia pura conscientia, & morum honestas requiritur, ut expresse docuit Paulus 1. ad Timoth. 3. ibi: *Diacono similiter pudicos, non biliosos, nec multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes, habentes mysterium fidei* (id est, Eucharistiam, quæ est fidei præcipuum mysterium) *in conscientia pura. Et hi autem probentur primum, & sic ministrent nullum crimen habentes.* Ergo, cum ad hæc officia à Christo designentur, gratia conferri debuit.

De Subdiaconatu non est æquè certum esse sacramentum: quia de ipso nulla est in Scriptura expressa mentio. At, quia Doctores paucis exceptis id communiter affirmant, ab eorum sententia recedendum non est, præcipue, cum nulla sit ratio, ob quam prudenter negari possit, subdiaconatum sacramentum esse, ut constabit dissolvendo opposita fundamenta.

7. Ad primum ex Anacleto & Damaso respondeo, prædictos Pontifices non designasse nullum alium ordinem esse absolute præter illos duos Episcoporum, & Presbyterorum, sed nullam alium esse præter illos duos in ordine sacerdotali. Ad secundum concedo, Concilium probare, Ordinem esse sacramentum ex illo Pauli ad Timoth. ubi de ordinatione Timothei in Episcopum agitur: quia Concilium solum intendebat probare ordinationem conferre gratiam, verumque esse Sacramentum: ad cuius probationem illud testimonium, utpote manifestissimum, sufficiens erat: non autem intendebat probare, quot ordines sacramentum essent, sed id scholasticæ disputationi relinquere. Ad tertium nego, quodlibet sacramentum ordinis institutum esse ad offerendum sacrificium, & reconciliandum homines cum Deo, sed solum præcipuum, reliqua autem instituta esse in obsequium, & ministracionem offerentis. Quia ratione dici possunt instituta esse ad offerendum sacrificium proxime, vel remote. Ad quartum negandum est, munia Diaconi, & Subdiaconi æquè à laicis exerceri posse, ac ab ordinatis: quia sic ordinati authenticè illa officia præstant, & ex autoritate à Deo, & Ecclesia accepta, & speciali gratia sacramenti adiuti, quæ non ordinatis nulla ratione cõpetunt. Ad quintum variæ sunt Doctorum explicaciones circa unitatem huius sacramenti: illis tamen omnibus dicendum est cum Valq. disp. 238. c. 3. circa finem. Coninch. disp. 20. dub. 6. n. 52. Layman. lib. 3. sum. tract. 9. cap. 4. in fine. Sacramentum ordinis non esse unum unitate specificæ, & atomæ, sed genericæ: differunt enim specie diaconatus, & subdiaconatus à sacerdotio, siquidem habent diversam formam, & materiam, & diversum finem proximum, sed, quia omnes ordines sub genere ordinis comprehenduntur, & ad eundem finem principalem referuntur, scilicet, ad Eucharistiæ consecrationem, oblationem, & ministracionem, ea de causa unum sacramentum esse censentur, sicuti censentur quatuor tantum virtutes cardinales esse, prudentia, iustitia, fortitudo, & temperantia, cum tamen quælibet plures alias virtutum species sub se contineat. Ad sextum admittitur, de subdiaconis nullam in scriptura expressam mentionem factam esse, fortè quia eorum ministerium non fuit eo tempore necessarium. Nego tamen de Diaconis non fieri mentionem alibi, quàm Act. 6. Nam 1. ad Philippens. 1. & 1. ad Timoth. 3. simul cum Episcopis, & Presbyteris iunguntur: quo significatur in sacramento ordinis prædictos convenire. Ad septimum nego, quemlibet ordinem non habere determinatam materiam, & formam: habet namque tamen inter Doctores satis exploratum non sit, aliis Confirmatio Sacramentum non esse: siquidem aliqui Doctores asserunt, unctioem ex oleo consecrato esse sufficientem materiam, aliis negantibus, nisi simul cum balsamo mixtum sit. Item argumentum fieri potest in extrema unctioem, aliisque sacramentis, in quibus, esto, sit à Christo certa materia, & forma assignata, Doctores in varias opiniones dividuntur. Ad octavum fortè ex commissione Pontificis concedebatur Presbyteris Subdiaconatum Ordinato, quæ iure proprio Episcopis competit: aliis verò solum ex extraordinaria delegatione, ut latius Vasquez disp. 238. cap. 7.

8. Tertio dubitabis de inferioribus Ordinibus, Acolytho, Exorcista, Lectore, Ostiario, an sint sacramenta? Negant Magist. Durand. Nauar. Sorus, Michaël de Medina, & alij, quos refert, & sequitur Vasquez, disp. 237. cap. 2. Fundamentum præcipuum desumitur ex eo, quòd Ecclesia variè de his ordinibus sentit: aliquando enim plures, quàm prædictos quatuor ordines statuit, aliquando neque hos ordines agnoscit, ut constat ex his, quæ latè refert Vasquez dicto loco. Ergo signum est, non esse hos quatuor ordines à Christo institutos, aliàs nulla in illis esset variatio.

9. Nilominus opposita sententia affirmans, hos quatuor ordines minores esse sacramenta à Christo instituta, sustinenda est, utpote communior apud S. Thomam 3. p. quest. 22. art. 2. Bellarmin. de Sacrament. Ordinis, c. 6. 7. & 8. Coninch. disp. 20. dub. 6. num. 47. Valent. tom. 4. disput. 9. quest. 1. p. 4. Sà verbo, Ordo, p. 1. Bonac. disp. 8. qu. unica. p. 2. nu. 2. Layman. lib. 5. tract. 9. cap. 4. circa finem. & plures alios ab eisdem relatos. Ratio præcipue desumitur ex Florent. & Trid. in quibus hæc sententia probari videtur. Nam Florentinum Concilium in decreto illo Eugenij, §. Sextum sacramentum, declarans, ordinem sacramentum esse, affirmansque, materiam esse rem, quæ in ordinatione traditur, & formam, verba, in quibus ea traditio fit; exemplum adduxit materiæ presbyteratus, diaconatus, & subdiaconatus, aliorumque ordinum, per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem. Ergo sentit Concilium, his ordinibus minoribus æquè rationem sacramenti, & veram illius materiam, & formam convenire, sicuti convenit presbyteratu, diaconatu, & subdiaconatu. Trident. verò id ipsum satis insinuat. Nam sess. 23. c. 2. singulorum ordinum nomina exprimens c. 3. & can. 3. definit, sacram ordinationem esse sacramentum, ad cuius definitionem veritatem, etiam sufficiens sit, quod aliquis ex prædictis ordinibus sit sacramentum: attamen cum immediata subsequatur enumerationem omnium ordinum, satis probabiliter indicat, ad omnes ordines definitionem referri, maxime cum definitio fuerit absoluta. Deinde August. lib. 2. contra epist. Parm. cap. 13. probat ordinem esse sacramentum, sicut Baptismum, nec iterari posse: cum autem omnes ordines iterabiles sint, videtur ex sententia Augustini, omnes sacramentum esse.

10. Neque fundamentum oppositum obstat. Fateor enim, varietatem fuisse in Ecclesia in prædictorum ordinum enumeratione: quia non satis explorata erat eorum institutio: semper tamen ab initio Ecclesie non solum officia horum ordinum, sed & illorum nomina cognita fuerunt, ut expresse testatur Trident. sess. 23. cap. 2. quod indicat, à Christo Domino institutionem dimanasse, tamen non satis fuerit distinctio eorum cognita.

PUNCTUM IV.

De materia, & forma singulorum ordinum.

1. *Materia, & forma episcopatus qua sit.*
2. *An ex dispensatione Pontificis unus Episcopus solus possit alium consecrare. Remissus.*
3. *Quæ sit materia Ordinis sacerdotalis. Proponitur Bonaventura sententia.*
4. *Traditio calicis cum vino, & patena cum pane, est materia huius Ordinationis.*
5. *Respondetur fundamento pro opinione D. Bonaventura adducto.*
6. *Negant plures, ad ordinationem sacerdotis pertinere, ut quid essentiale, illam manuum impositionem sub illis verbis Accipe Spiritum sanctum.*
7. *Sed oppositum verius est.*
8. *Soluntur rationes contrariæ.*
9. *De materia, & forma ordinis diaconatus. Variæ sententiæ referuntur.*
10. *Quid sit tenendum.*
11. *Oppositis rationibus sit satis.*
12. *Quæ sit materia, & forma subdiaconatus, iuxta opinionem Viguery.*
13. *Approbat sententia communis, & certa.*
14. *Soluntur opposita.*
15. *An calix, & patena subdiacono, & sacerdoti traditi debeant esse consecrati. Negant plures.*
16. *Verius est oppositum.*
17. *Illud corruptum, grave esse peccatum, si loco calicis consecrati non consecratus adhibeatur.*
18. *Subdiaconatus non fuit antiquitus inter ordines sacros computatus.*
19. *Expanditur materia, & forma minorum ordinum.*
20. *An necessarium sit, materiam ordinationis tangere. Et proponuntur quedam in hac re certa.*
21. *Contactum, etiam mediatum, non esse requisitum ad sacramenti valorem plures affirmant, & qualiter probent.*
22. *Verius est necessarium esse.*

1. **A** Nobilioribus incipiens, ex puncto præcedenti constat, quæ sit materia, & forma ordinis episcopatus, provt à sacerdotio distinguitur, & novam illi perfectionem superaddit. Est enim illius materia, trium Episcoporum manuum impositio. Nam, cum ad Episcopi consecrationem necessariò plures Episcopi concurrere debeant, ut constat ex illo Pauli 1. ad Tim. 4. iuxta communè Patrum explicacionem, omnes simul præstare debent aliquam actionem, qua novus Episcopus consecratur. At nullam aliam præstant, præter hanc manuum impositionem.